

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A. K.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego z dnia 29 maja 2014 r.

w sprawie z powództwa L. Węgla "B." S.A. w B. przeciwko A.K. i i M. S.

o zapłatę

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 września 2016 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 kwietnia 2016 r.,

1) oddala zażalenie;

**2) odstępuje od obciążenia pozwanego A. K. kosztami
postępowania zażaleniowego na rzecz powoda;**

**3) przyznaje adwokatowi M. W. ze środków budżetowych
Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 5.400 (pięć tysięcy
czterysta) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług,
tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu
z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 5 kwietnia 2016 r. odrzucił skargę pozwanego A. K. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa L. Węgla „B.” SA w B. przeciwko A. K. i M. S., zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z 29 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że pozwany jako podstawę wznowienia postępowania powołał wykrycie prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z 26 listopada 2015 r., dotyczącego tego samego stosunku prawnego, o którym orzekał Sąd Apelacyjny w sprawie objętej skargą o wznowienie postępowania i stanowiącego zarazem środek dowodowy niemożliwy do wykorzystania w postępowaniu zakończonym wyrokiem z 29 maja 2014 r. (art. 403 § 2 k.p.c.). Pozwany utrzymywał, że uwzględnwszy zarzut przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez L. Węgla „B.” SA w B. przeciwko „D.” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C., za której zobowiązania pozwani odpowiadają na podstawie art. 299 k.s.h., co potwierdza wyrok z 29 maja 2014 r., Sąd Apelacyjny na nowo określił granice jego odpowiedzialności za zobowiązanie.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wyrok Sądu Apelacyjnego z 26 listopada 2015 r., nie został wydany w czasie, gdy toczyło się prawomocnie zakończone postępowanie, które skarżący zamierza wznowić, a zatem nie można mówić o jego wykryciu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny rozważał natomiast kwestię ewentualnego wykrycia okoliczności, które legły u podstaw reformatoryjnego orzeczenia z 26 listopada 2015 r., w postaci częściowego przedawnienia dochodzonej przez powoda wierzytelności wobec „D.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C., co mogło mieć bezpośrednie przełożenie na wysokość wierzytelności, której powód ma prawo dochodzić solidarnie od pozwanych na podstawie art. 299 k.s.h. Sąd Apelacyjny stwierdził, że bieg przedawnienia wszystkich roszczeń powoda wobec „D.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. zaczął biec na nowo od 17 sierpnia 2006 r. i najwcześniej zakończył bieg dla roszczeń o rocznym terminie przedawnienia z dniem 17 sierpnia 2007 r., zaś dla roszczeń z dwuletnim terminem przedawnienia - z dniem 17 sierpnia 2008 r. Spowodowało to, że część z dochodzonej pozwem przeciwko „D.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. wierzytelności przekształciło się w zobowiązanie naturalne. Niemniej - jak stwierdził Sąd Apelacyjny - okoliczność ta

jest irrelevantna dla zakresu odpowiedzialności pozwanego spółki, a w efekcie i członków jej zarządu, dopóki nie zostanie podniesiony zarzut przedawnienia, co nastąpiło dopiero na etapie postępowania apelacyjnego w sprawie zakończonej wyrokiem z 26 listopada 2015 r. Tym samym, okoliczność mająca znaczenie dla przypisania pozwanym określonego zakresu odpowiedzialności wobec powoda, ukształtowana podniesieniem zarzutu przedawnienia, wystąpiła dopiero po wydaniu przez Sąd Apelacyjny wyroku z 29 maja 2014 r., a co za tym idzie i ona nie może być okolicznością „wykrytą” i uzasadniającą wznowienie postępowania.

W zażaleniu na postanowienie z 5 kwietnia 2016 r. pozwany zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 148 § 1, art. 379 pkt 5, art. 410 § 2 k.p.c. poprzez zbadanie istnienia podstaw wznowienia oraz wydanie orzeczenia ich dotyczącego na posiedzeniu niejawnym, a wobec tego naruszenie prawa pozwanego do obrony swoich praw oraz z naruszeniem art. 403 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zniesienie postępowania przed Sądem Apelacyjnym i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Z tego przepisu wynika, że dla skutecznego powołania się na zawartą w nim podstawę wznowienia – z uwzględnieniem okoliczności, istniejących w niniejszej sprawie - niezbędne byłoby jednoczesne spełnienie następujących przesłanek: wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy oraz z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu, chociaż istniały one już wówczas, gdy ono się toczyło.

Powyższe przesłanki wyznaczają jednocześnie zakres wstępnej kontroli formalnej skargi o wznowienie postępowania, dokonywanej na podstawie art. 410 k.p.c., która może skutkować jej odrzuceniem w razie stwierdzenia, że przytoczone w niej okoliczności nie mieszczą się w ustawowej podstawie wznowienia.

W postanowieniu z 12 maja 2016 r., IV CZ 25/16 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zadanie sądu, który ocenia, czy skarga o wznowienie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.), polega na tym, że ma on ocenić, czy podana w skardze podstawa jest w ogóle przewidziana w ustawie, i czy powołane przez skarżącego okoliczności faktyczne dadzą się zakwalifikować w sposób abstrakcyjny pod którąkolwiek z podstaw przewidzianych w ustawie, tj. czy wypełniają hipotezę którejkolwiek z norm opisujących ustawowe znamiona podstawy wznowienia. Zakładając prawdziwość tych twierdzeń sąd sprawdza, czy mógłby dokonać ich subsumcji pod hipotezę którejkolwiek z przewidzianych w ustawie podstaw wznowienia, co wiąże się z istoty rzeczy z koniecznością dokonania wykładni hipotezy norm opisujących ustawowe podstawy wznowienia. Merytoryczna ocena wpływu tych okoliczności lub środków dowodowych na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia wchodzi natomiast w zakres orzekania o skardze podczas jej rozpoznania co do istoty.

Odnosząc to do treści ocenianej skargi, wskazać należy, że po pierwsze, skarżący nie wyjaśnił w niej jednoznacznie, czy chodzi mu o nowe okoliczności faktyczne, czy o nowe dowody, a w tym ostatnim wypadku, czy nowym środkiem dowodowym w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. jest okoliczność „przemiany” długu „D.” Sp. z o.o. względem L. Węgla B. S.A. w zobowiązanie naturalne, co zostało stwierdzone w zażaleniu. Środek dowodowy to nośnik wiedzy o faktach, które o tyle mogą być powiązane z przesłankami wznowienia postępowania, o ile stanowią zaszłości mogące kształtować podstawę faktyczną prawomocnego orzeczenia, kończącego postępowanie mające podlegać wznowieniu. Tego rodzaju okoliczności faktyczne nie mogą zatem powstać w okresie późniejszym niż data zamknięcia rozprawy w prawomocnie zakończonym postępowaniu, gdyż inaczej nie stanowią okoliczności faktycznych mogących mieć wpływ na wynik sprawy, z których strona nie była w stanie skorzystać w poprzednim postępowaniu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Okoliczności, jak i mające ją wykazać środki dowodowe, na które powołał się skarżący, oczywiście nie mają cech, o jakich mowa w powołanym przepisie, gdyż pochodzą z późniejszego okresu niż data prawomocnego zakończenia postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie.

Przedstawiona wyżej ocena okoliczności i mającego ją wykazać środka dowodowego w kontekście przesłanek wznowienia postępowania oczywiście mogła nastąpić na posiedzeniu niejawnym, jak o tym stanowi art. 410 § 1 zdanie drugie k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3, art. 406, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Z uwagi na sytuację osobistą i majątkową skarżącego ujawnioną w oświadczeniach złożonych na potrzeby rozpoznania wniosku o zwolnienie go od kosztów sądowych, Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 w zw. z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ i art. 406 k.p.c., odstąpił od obciążenia go kosztami postępowania należnymi przeciwnikowi.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego skarżącego z urzędu Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 49 ze zm.).

db

kc